

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 27.09.1973, sp. zn. 1 Cz 66/73, ECLI:CZ:NS:1973:1.CZ.66.1973.1

Číslo: 49/1974

Právní věta: Byl-li podnikový byt přidělen občanu, který není pracovníkem organizace hospodařící s tímto podnikovým bytem, nelze vzhledem k ustanovení § 182 o. z. ani ohledně tohoto bytu použít ustanovení § 172 až 181 o. z. Nemůže tedy manželovi uživatele bytu vzniknout k takovému bytu právo společného užívání bytu manžely, o jehož zrušení by mohl po rozvodu manželství rozhodnout soud podle ustanovení § 177 odst. 1 o. z.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 27.09.1973

Spisová značka: 1 Cz 66/73

Číslo rozhodnutí: 49

Číslo sešitu: 7

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Byt, Hospodaření s byty, Právo osobního užívání bytu

Předpisy: 40/1964 Sb. § 172

§ 120 odst. 1

§ 132

§ 153 odst. 1

§ 173

§ 174

§ 175

§ 176

§ 177

§ 178

§ 179

§ 180

§ 181

§ 182 41/1964 Sb. § 24

§ 26 99/1963 Sb. § 6

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 49/1974 sb. rozh.

Byl-li podnikový byt přidělen občanu, který není pracovníkem organizace hospodařící s tímto

podnikovým bytem, nelze vzhledem k ustanovení § 182 o. z. ani ohledně tohoto bytu použít ustanovení § 172 až 181 o. z.

Nemůže tedy manželovi uživatele bytu vzniknout k takovému bytu právo společného užívání bytu manžely, o jehož zrušení by mohl po rozvodu manželství rozhodnout soud podle ustanovení § 177 odst. 1 o. z.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR z 27. 9. 1973, [1 Cz 66/73](#))

Navrhovatelka se proti svému bývalému manželovi domáhala, aby bylo zrušeno jejich právo společného užívání bytu, s tím, aby bylo současně rozhodnuto, že byt bude napříště užívat výlučně sama a zároveň, aby odpůrci bylo uloženo byt vyklidit a vyklizený jí odevzdat.

Odpůrce navrhl zamítnutí návrhu s odůvodněním, že navrhovatelka sama opustila společnou domácnost a projevila tím svůj úmysl do bytu se již nevrátit, takže právo společného užívání bytu zaniklo podle ustanovení § 181 o. z. a jediným uživatelem bytu se stal on.

Okresní soud v Karviné zrušil právo společného užívání bytu navrhovatelky a odpůrce s tím, že byt bude nadále užívat navrhovatelka a že právo odpůrce užívat byt zanikne dnem, kdy mu bude pravomocně přidělen náhradní byt; současně byla odpůrci uložena povinnost vystěhovat se z bytu do 15 dnů od přidělení náhradního bytu. Soud prvního stupně měl za to, že oba účastníci se stali uživateli bytu podle ustanovení § 179 odst. 1 o. z., když 9. 3. 1970 zemřela matka navrhovatelky A. N., která byla předchozí užívatelkou tohoto bytu. Manželství účastníků bylo rozvedeno v r. 1971. Soud prvního stupně určil podle ustanovení § 177 odst. 1 o. z. za další užívatelku bytu navrhovatelku, protože v bytě bydlela od narození po dlouhou dobu.

K odvolání odpůrce krajský soud v Ostravě rozhodnutí soudu prvního stupně potvrdil s tím, že užívací právo odpůrce zanikne pravomocným přidělením náhradního bytu nebo náhradního ubytování. Odvolací soud dospěl k závěru, že byt, v němž bydlí oba účastníci, je podnikovým bytem organizace N. v K. ve smyslu ustanovení § 66 zákona č. 41/1964 Sb., jak vyplývá i z přípisu MěstNV v K. ze 14. 6. 1972. Poněvadž však tento byt byl přidělen odpůrci rozhodnutím MěstNV v K. ze 16. 7. 1970, tedy ještě za trvání manželství účastníků, ačkoli odpůrce nebyl pracovníkem organizace, o jejíž byt jde, vzniklo oběma účastníkům právo společného užívání bytu podle ustanovení § 175 odst. 1 o. z. Soud druhého stupně poukázal na to, že navrhovatelka se v bytě narodila a žila zde mnoho let, takže by odporovalo pravidlům socialistického soužití, aby byla nucena tento byt opustit; měl proto za to, že soud prvního stupně právem rozhodl, že jedinou užívatelkou bytu bude navrhovatelka.

Nejvyšší soud ČSR rozhodl o stížnosti pro porušení zákona, kterou podal generální prokurátor ČSR, tak, že rozsudky soudů obou stupňů byl porušen zákon.

Z odůvodnění:

Navrhovatelka se domáhala zrušení práva společného užívání bytu podle ustanovení § 177 odst. 1 o. z. Předpokladem rozhodování byla tedy existence práva společného užívání bytu manžely. Musilo by jít o takový byt, k němuž vzniklo manželům podle ustanovení § 175 o. z. právo společného užívání, a po zániku manželství rozvodem toto právo k bytu jim nadále zůstalo.

Předmětem rozhodování podle ustanovení § 177 odst. 1 o. z. nemůže tedy být právo užívání bytu trvale určeného pro pracovníky organizace, protože podle ustanovení § 182 o. z. neplatí pro tyto byty ustanovení § 172 až § 181 o. z., tedy ani ustanovení § 177 odst. 1 a § 179 o. z. Bylo proto povinností soudů zjistit v daném případě především, zda jde o byt, na nějž se vztahuje ustanovení § 177 odst. 1 o. z.

Z výsledků provedeného dokazování, zejména z přípisu MěstNV v K. ze

14. 6. 1972 lze dovodit, že sporný byt je bytem podnikovým, že však byl rozhodnutím MěstNV v K. ze 16. 7. 1970 č. j. 520-70/Kr. přidělen do užívání odpůrci, ačkoliv nebyl pracovníkem organizace N. v K. Přesto soud prvního stupně dospěl k závěru, že v projednávané věci bylo možno použít ustanovení § 179 odst. 1 o. z. Soud druhého stupně pak usoudil, že v tomto případě lze rozhodnout podle ustanovení § 177 odst. 1 o. z., když žádný z rozvedených manželů nebyl pracovníkem organizace, takže vzniklo oběma účastníkům právo společného užívání k tomuto bytu podle ustanovení § 175 odst. 1 o. z.

Z pojmu bytu trvale určeného pro ubytování pracovníka organizace, jak je vymezen v ustanovení § 7 vyhlášky č. 45/1964 Sb., jakož i z ustanovení § 66 zákona č. 41/1964 Sb. vyplývá trvalé účelové určení těchto bytů, jehož realizace je zajišťována jednak tím, že zákon přiznává organizaci rozhodující vliv na hospodaření s těmito byty (§ 24 zákona č. 41/1964 Sb.), jednak tím, že zákon přímo upravuje právní vztahy k těmto bytům, aby jejich účelové určení bylo zachováno a vyjímá tyto byty bez jakéhokoli omezení z účinnosti ustanovení § 172 až § 181 o. z. Toto účelové určení zmíněných bytů nemůže být dotčeno ani tím, že takový byt bude přidělen občanu, který není pracovníkem organizace, když zákon sám tuto možnost v ustanovení § 24 odst. 3 zákona č. 41/1964 Sb. připouští.

Vzhledem k uvedeným skutečnostem nutno dovodit, že byl-li podnikový byt přidělen osobě, která není pracovníkem organizace hospodařící s bytem, vztahuje se na tento byt i nadále v plném rozsahu ustanovení § 182 o. z., které vylučuje pro podnikové byty použití ustanovení § 172 až § 181 o. z. Nemůže tedy k takovému bytu vzniknout právo společného užívání bytu manžely podle ustanovení § 175 odst. 1 o. z. a nemůže ani v tomto případě otázka dalšího užívání takového bytu po rozvodu manželství být předmětem rozhodování soudu podle ustanovení § 177 odst. 1 o. z., protože výlučným uživatelem bytu je ten, komu byl byt přidělen.

Bude ovšem třeba bezpečně zjistit, zda byt, v němž účastníci bydlí, je skutečně podnikovým bytem ve smyslu ustanovení § 66 zákona č. 41/1964 Sb. Rozhodnutí o přidělení bytu MěstNV v K. ze 16. 7. 1970 obsahuje jen poznámku, že byt patří organizaci N. v K., ale neobsahuje ani údaj o tom, zda byl vyžádán pro přidělení bytu návrh organizace podle ustanovení § 24 zákona č. 41/1964 Sb.

Jestliže tedy oba soudy dospěly k jinému závěru, porušily zákon v ustanoveních § 6, § 120 odst. 1, § 132 a § 153 odst. 1 o. s. ř. v souvislosti s ustanoveními § 175, § 177, § 179 a § 182 o. z. a s ustanoveními § 24 a § 66 zákona č. 41/1964 Sb.